

מגילה ג

מִשְׁנֵתֵינוּ		רבי יהושע בן קרחה
הטעם	מימות יהושע בן נון יליף פֶּרְאִי פֶּרְאִי	מימות אחשורוש
למה לא אמר כדעה האחרת	אית ליה פֶּרְאִי פֶּרְאִי ושאיני שושן הואיל ונעשה בה נס	כי שושן, מה שושן מוקפת חומה מימות אחשורוש וקורין בחמשה עשר - אף כל שמוקפת חומה מימות אחשורוש קורין בחמשה עשר
מִדְּיָנָה וּמִדְּיָנָה - לחלק בין חומה מימות יהושע בן נון למוקפת חומה מימות אחשורוש	עֵיר וְעֵיר נמי - לחלק בין שושן לשאר עיירות	דלית ליה פֶּרְזִי פֶּרְזִי
מִדְּיָנָה וּמִדְּיָנָה - לחלק בין חומה מימות יהושע בן נון למוקפת חומה מימות אחשורוש		קוּשִׁי: מִדְּיָנָה וּמִדְּיָנָה - לחלק בין שושן לשאר עיירות, אלא עֵיר וְעֵיר למאי אתא? תירוץ: ולתנא דידן מי ניחא? כיון דאית ליה פֶּרְאִי פֶּרְאִי מִדְּיָנָה וּמִדְּיָנָה למה ליי? אלא, קרא לדרשה הוא דאתא, וכדברי יהושע בן לוי הוא דאתא כִּרְךְ וְכִל הַסְמוּךְ לוֹ וְכִל הִנְרָאָה עִמּוֹ נִידוֹן כִּכְרְךְ

עוד דבר שנאמר על ידי אותו חכם : ואמר רבי ירמיה ואיתימא רבי חייא בר אבא : מנצפ"ך צופים אמרו.

קושי: ותסברא?

- והכתיב: **אלה הצות** שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה!
- ועוד, האמר רב חסדא: מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדי?

עוד דבר שנאמר על ידי אותו חכם: ואמר רבי ירמיה ואיתימא רבי חייא בר אבא:

- תרגום של תורה - אונקלוס הגר אמרו מפי רבי אליעזר ורבי יהושע.
- תרגום של נביאים - יונתן בן עוזיאל אמרו מפי חגי זכריה ומלאכי, ונודעזעה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה. יצתה בת קול ואמרה: מי הוא זה שגילה סתרי לבני אדם? עמד יונתן בן עוזיאל על רגליו ואמר: אני הוא שגילתי סתריך לבני אדם; גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית אבא, אלא לכבודך עשיתי שלא ירבו מחלוקת בישראל.

- ועוד ביקש לגלות תרגום של כתובים, יצתה בת קול ואמרה לו: דיך! מאי טעמא - משום דאית ביה קץ משיח.

קושי: ותרגום של תורה אונקלוס הגר' אמרו: והא אמר רב איקא בר אבין אמר רב חננאל אמר רב: מאי דכתיב **וַיִּקְרָא בְּסֵפֶר תּוֹרַת הָאֱלֹהִים מִפְּנֵי וְשֵׁם כָּל יוֹשְׁבֵי בִּמְדֵּינָא**.

זוה מקרא	ויקראו בספר תורת האלהים
זה תרגום	מפרש
אלו הפסוקין	וזה שכל
אלו פיסקי טעמים ואמרי לה: אלו המסורת	ויבין מהקרא

תירוץ: שכחם וחזרו ויסדום.

שאלה: מאי שנא דאורייתא דלא אזדעזעה, ואדנביאי אזדעזעה?

תשובה: דאורייתא מיפרשא מלתא, דנביאי איכא מילי דמיפרשן, ואיכא מילי

דוגמה: דמסתמן. דכתיב **כיום** **הוא** **ידף** **המספר** **בירושלם** **כמספר**

הדדון בקצת נדון

ואמר רב יוסף: אלמלא תרגומא דהאי קרא לא ידענא מאי קאמר: ביומא ההוא יסגי מספדא בירושלים כמספדא דאחאב בר עמרי דקטל יתיה הדדרימון בן טברימון ברמות גלעד, וכמספדא דיאשיה בר אמון דקטל יתיה פרעה חגירא בבקעת מגידו.

עוד דבר שנאמר על ידי אותו חכם :

הבאת פסוק: וראיתי אני דניאל לפני את המראה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה אבל חרדה גדלה נפלה עליהם ויפרכו בהחשא.

שאלה: מאן נינהו אנשים?

תשובה: אמר רבי ירמיה ואיתימא רבי חייא בר אבא: זה חגי זכריה ומלאכי, אינהו עדיפי מיניה, ואיהו עדיף מיניה. אינהו עדיפי מיניה - דאינהו נביאי, ואיהו לאו נביא. איהו עדיף מיניה - דאינהו חזא ואינהו לא חזו.

עוד שאלה: וכי מאחר דלא חזו מאי טעמא איבעיתו?

תשובה: אף על גב דאינהו לא חזו - מזלייהו חזו.

מסקנה שיוצאת מזה: אמר רבינא: שמע מינה, האי מאן דמיבעית - אף על גב דאינהו לא חזי מזליה חזי.

שאלה: מאי תקנתיה?

תשובה: ליקרי קריאת שמע. ואי קאים במקום הטנופת - לינשוף מדוכתיה ארבע גרמידי, ואי לא - לימא הכי: עיזא דבי טבחי שמינא מינאי.

שאלה: השתא דאמרת **מדינה ומדינה, וציר וציר** לדרשה, **משפחה ומשפחה**, למאי אתא?

תשובה: אמר רבי יוסי בר חנינא: להביא משפחות כהונה ולויה שמבטלין עבודתן ובאין לשמוע מקרא מגילה. דאמר רב יהודה אמר רב: כהנים בעבודתן, ולוים בדוכן וישראל במעמדן - כולן מבטלין עבודתן ובאין לשמוע מקרא מגילה,

ברייתא לחזק: תניא נמי הכי: **כהנים בעבודתן, ולוים בדוכן, וישראל במעמדן - כולן מבטלין עבודתן ובאין לשמוע מקרא מגילה.**

הלכה נלמדת מכאן: מכאן סמכו של בית רבי שמבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה, קל וחומר מעבודה. ומה עבודה שהיא חמורה - מבטלין, תלמוד תורה - לא כל שכן?

קושי: ועבודה חמורה מתלמוד תורה? - והכתיב (יהושע ה) **ויהי כהיות יהושע פירחו ויעלו** **ציונו וירא והנה איש צמח צמח** [ו'ל' ויעתחו].

(שאלה צדדית על הפסוק: והיכי עבד הכי? והאמר רבי יהושע בן לוי: אסור לאדם שיתן שלום לחבירו בלילה, חיישינן שמא שד הוא!

תשובה: שאני התם דאמר ליה **כי אני ער צבא ה'.**

קושי: ודלמא משקרי?

תירוצ: גמירי דלא מפקי שם שמים לבטלה.)

המשך הקושי: אמר לו: אמש בטלתם תמיד של בין הערבים, ועכשיו בטלתם תלמוד תורה! - אמר לו: על איזה מהן באת? - אמר לו: עתה באתי מיד (יהושע ח') **וילך יהושע בלילה ההוא**

בתוך הצמח. אמר רבי יוחנן: מלמד שלן בעומקה של הלכה. ואמר רב שמואל בר אבניא:

גדול תלמוד תורה יותר מהקרבת תמידין. שנאמר **אתה באת!**

תירוצ: לא קשיא: הא - דרבים, והא - דיחיד.

קושי: ודיחיד קל? והתנן: **נשים במועד מענות, אבל לא מטפחות. רבי ישמעאל**

אומר: אם היו סמוכות למטה - מטפחות. בראשי חדשים בחנוכה ובפורים - מענות

ומטפחות בזה ובזה, אבל לא מקוננות. ואמר רבה בר הונא: אין מועד בפני תלמיד

חכם, כל שכן חנוכה ופורים.

תירוצ: כבוד תורה קאמרת, כבוד תורה דיחיד - חמור, תלמוד תורה דיחיד - קל.

אמר רבא: מה עדיף ממה?

עדיף	נדחה	המקור
מקרא מגילה	עבודה	מדברי יוסי בר חנינא
מקרא מגילה	תלמוד תורה	מדסמכו של בית רבי
מת מצוה	תלמוד תורה	מבטלין תלמוד תורה להוצאת מת ולהכנסת כלה
מת מצוה	עבודה	ולא חזו מה תלמוד לומר? הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו, ושמע שמת לו מת, יכול יטמא - אמרת: לא יכול כשם שאינו מיטמא לאחרותו כך אינו מיטמא למת מצוה - תלמוד לומר לא חזו : לאחרותו הוא דאינו מיטמא, אבל מיטמא למת מצוה.
מת מצוה	מקרא מגילה	גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה.

חזרה לעניין שנאמר בדף הקודם: גופא, אמר רבי יהושע בן לוי: כרך וכל הסמוך לו וכל הנראה עמו נדון כדרך.

ברייטא בנושא: תנא: סמוך - אף על פי שאינו נראה, נראה - אף על פי שאינו סמוך.

קושי: בשלמא נראה אף על פי שאינו סמוך - משכחת לה כגון דיתבה בראש ההר. אלא סמוך אף על פי שאינו נראה, היכי משכחת לה? תירוץ: אמר רבי ירמיה: שיושבת בנחל.

דין 2 שאמר ר' יהושע בן לוי בעניין כרך (בבתי ערי חומה – לא מגילה): ואמר רבי יהושע בן לוי: כרך שישב ולבסוף הוקף - נדון ככפר. שאלה: מאי טעמא? תשובה: דכתיב *ואיש כי יאכר בית אושף ציר חומה* - שהוקף ולבסוף ישב, ולא שישב ולבסוף הוקף.

דין 3 שאמר ר' יהושע בן לוי בעניין כרך: ואמר רבי יהושע בן לוי: כרך שאין בו עשרה בטלנין - נדון ככפר. קושי: מאי קא משמע לן? תנינא: איזו היא עיר גדולה - כל שיש בה עשרה בטלנין, פחות מכאן - הרי זה כפר.

תירוץ: כרך איצטריך ליה, אף על גב דמיקלעי ליה מעלמא.

דין 4 שאמר ר' יהושע בן לוי בעניין כרך: ואמר רבי יהושע בן לוי: כרך שחרב ולבסוף ישב - נדון כדרך. שאלה: מאי חרב? אילימא חרבו חומותיו, ישב - אין, לא ישב - לא? והא תניא, רבי אליעזר בר יוסי אומר: *כל חומה - אף על פי שאין לו עכשיו, והיה לו קודם לכן*. תשובה: אלא: מאי חרב - שחרב מעשרה בטלנין.

